

بهرام توکلی و تنسی ویلیامز: مطالعه ی تطبیقی تصویر مادر در اقتباس سینمای ایران از ادبیات جهان

حسین علی اکبری هره دشت¹

زهرا ناظمی²

چکیده

پژوهش حاضر به تحلیل تطبیقی تصویر مادر در سینمای اقتباسی ایران از ادبیات جهان می پردازد. بدین منظور، فیلم *اینجا بدون من* به کارگردانی بهرام توکلی مورد بررسی قرار می گیرد. این فیلم اقتباسی از نمایشنامه ی *باغ وحش شیشه ای* تنسی ویلیامز، نمایشنامه نویس قرن بیستم آمریکا، می باشد. اگرچه تصویر مادر همواره مورد توجه فیلم سازان ایرانی بوده، مطالعه ای بر تصویر مادر در اقتباس های سینمای ایران از آثار جهانی صورت نگرفته است. این پژوهش، ابتدا در چارچوب نظریه ی اقتباس لیندا هاچن به بررسی چگونگی اقتباس فیلم از آثار ادبی پرداخته و داستان این فیلم را در تطبیق با نمایشنامه ی مبدا قرار می دهد. سپس، با برجسته ساختن جنبه های فرهنگی هر دو اثر، به تحلیل تصویر مادر در چارچوب فیلم و متن مبدا می پردازد تا تفاوت ها و شباهت های فرهنگی مرتبط با مفهوم مادر را مورد بررسی قرار دهد. از نتایج مهم این مطالعه، در کنار یافتن تشابهات و تفاوت های فرهنگی، یکی پررنگ کردن اهمیت مطالعه ی اقتباسی فیلم و سینما در عرصه ی مطالعات فرهنگی و دیگری الگوسازی مناسب برای انجام مطالعات مشابه در زمینه ی مفاهیم مشترک موجود در آثار بهرام توکلی و فیلمسازان و نویسندگان سایر ملل جهان می باشد.

واژه های کلیدی: ادبیات تطبیقی، اقتباس، فرهنگ، *اینجا بدون من*، بهرام توکلی، *باغ وحش شیشه ای*، تنسی ویلیامز.

¹ استادیار ادبیات انگلیسی دانشگاه خلیج فارس بوشهر (haliakbari@pgu.ac.ir)

² دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه خلیج فارس بوشهر (zahra.nazemi72@gmail.com)